

IZVJEŠĆA Hrvatskoga sabora

BROJ 8

9. – 11. LIPNJA 2010.

TJEDNI PREGLED RADA HRVATSKOGA SABORA od 9. do 11. lipnja 2010.

SADRŽAJ

STRANICA

❖ PRIJEDLOG ZA UTVRĐIVANJE NACRTA PROMJENE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE ...	2
❖ IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2009. GODINU	13
❖ IZVJEŠĆE O RADU PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU ZA 2009. GODINU	19
❖ IZVJEŠĆE O RADU PRAVOBRANITELJICE ZA OSOBE S INVALIDITETOM ZA 2009. GODINU	24

18. sjednica Hrvatskoga sabora - nastavak (9. – 11. lipnja 2010.)

Hrvatski sabor nastavio je 18. sjednicu 9. lipnja 2010. godine u 9,30 sati.

---

* PRIJEDLOG ZA UTVRĐIVANJE NACRTA PROMJENE USTAVA REPUBLIKE HRVATSKE

Predlagatelj: Odbor za Ustav, Poslovnik i politički sustav

Sadržaj i obrazloženje Prijedloga: [PRIJEDLOG ZA UTVRĐIVANJE NACRTA](#)

Mišljenje Vlade Republike Hrvatske: [Vlada Republike Hrvatske](#)

 [Videosnimka rasprave](#)

Prijedlog za utvrđivanje Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske bila je jedina cjelodnevna točka dnevnog reda o kojoj su zastupnici raspravljali 9. lipnja 2010.

Prije rasprave uvodno obrazloženje Prijedloga u ime predlagatelja podnio je **Vladimir Šeks**, potpredsjednik Hrvatskoga sabora i predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav. U ime Vlade Republike Hrvatske govorila je predsjednica Vlade **Jadranka Kosor**, koja je nazočila ovoj raspravi zajedno s resornim ministrima. Ukazala je na nužnost ustavnih promjena te govorila o procesu pristupanja Republike Hrvatska Europskoj uniji. Republika Hrvatska ulazi u završnu fazu pregovora za ulazak u Europsku uniju. Očekuje da će do ljeta preostala tri pregovaračka poglavlja biti otvorena, a većina zatvorena. Najavila je i izmjenu 14 zakona koji će biti na tragu izmjena Ustava Republike Hrvatske.

RASPRAVA

Klub zastupnika SDP-a; u ime Kluba dr.sc. **Zoran Milanović**

Odradili smo dosad dosta posla, a čeka nas dogovor oko ovih nekoliko manje prijepornih točaka. Ovo je važan posao jer Ustav je nešto što se možda mijenja jednom

u sto godina, možda i češće, možda i prečesto, ali kad se mijenja treba dobro i oprezno izmjeriti, pa opet izmjeriti i tek onda rezati.

Prije kratkog vremena dogovorili smo se o jednoj od prijepornih točaka u ovim ustavnim promjenama, glasovanju hrvatskih državljana koji nemaju prebivalište u Republici Hrvatskoj. Po našem sudu to je godinama unosilo i nered i nejasnoće u hrvatski izborni sustav. O tome smo se prilično jasno i pred javnošću očitovali, rekao je. Ponovio je, s obzirom na to da je zadnjih dana bilo o tome lepršavih interpretacija, da su SDP, HNS, IDS, HSU inzistirali da se glasovanje izvan Republike Hrvatske ograniči na sjedišta diplomatsko-konzularnih predstavništava. Premijerka i ja smo se oko toga dogovorili kao i oko fiksne kvote od tri zastupnika s prebivalištem izvan Republike Hrvatske. Taj se dogovor temelji na broju od 150 zastupnika u Hrvatskom saboru. Vjerujemo da to tako i ostaje, a signali zadnjih dana o tome da će se možda pristupiti izmjenama izbornog zakona nisu dio tog razgovora i nisu dobri, rekao je. Zatražio je očitovanje odgovornih osoba, prije svega, premijerke, postoji li namjera da se na bilo koji način promijeni izborni zakon. Izborni zakonodavstvo je nešto što bi trebalo trajati, faktor stabilnosti, koliko god nesavršeno bilo. U svojih dvadeset godina Hrvatska je iskušala nekoliko izbornih modela, a ovaj koji je na snazi već deset godina, omogućava da se izbori koliko toliko normalno i predvidivo održavaju i osigurava određenu razumnu čistu reprezentaciju stranaka. Da bude jasnije predložit ćemo da se u članku 45. Ustava doda odredba da se glasa u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava.

Što se tiče ustavnih odredbi o obveznom i besplatnom obrazovanju i prijepora oko njih, to je jedna od rijetkih tema koja nema političko nadmetanje. Postoje dobre intencije koje će omogućiti maksimalno dobar, pravedan i socijalni zakonodavni okvir. Klub zastupnika SDP-a amandmanom je predložio da se ustavne suce bira dvotrećinskom većinom zastupnika, što je demokratski dobar prijedlog, naročito dugoročno za Hrvatsku.

No, naš prijedlog nije bila dodatna zavisna rečenica koja kaže da će u slučaju da se ne postigne dvotrećinska većina mandat aktualnom sucu produžiti. To nije dobra ideja, jer postoji mogućnost da onaj tko ne želi promjenu u Ustavnom sudu, a ima manjinu u Saboru, naprosto unedogled opstruira odabir novog suca/sutkinje. Ukoliko se o tome ne može postići dogovor u najgorem slučaju treba sniziti kvorum i izboru

pristupiti običnom većinom.

Što se tiče Ureda Predsjednika Republike Hrvatske o tome moraju razgovarati i Vlada i Predsjednik Republike. Prema Ustavu taj Ured treba biti uređen zakonom koji donosi Hrvatski sabor, a taj zakon Vlada nije nikada predložila niti se o njemu razgovaralo. Mislimo da nakon deset godina neaktivnosti ta norma nema nikakvu društvenu, političku osnovu. Naš je stav da mi nemamo što uređivati strukturu Ureda Predsjednika, no da mora postojati i postojat će instrument financijske kontrole ovog Sabora i nad Uredom Predsjednika.

Klub zastupnika IDS-a; u ime Kluba Damir Kajin

Klub će biti za Prijedlog. To što je u dogovoru pošlo za rukom gospodinu Milanoviću hvale je vrijedno. Ipak, zastupnik ističe da je osobno protiv toga da tzv. hrvatska dijaspora u BiH ima zajamčena tri mandata. „Protiv sam da građani BiH uopće glasuju za hrvatske izbore ili da glasuju na nekom hrvatskom referendumu. BiH je suverena, samostalna država i gospodo, dijelite sudbinu u njoj“, rekao je dodavši da treba kazati „pomoći ćemo, ali dosta nečijeg majoriteta“.

Istrijani po stanovniku vjerojatno najviše izdvajaju u državni proračun, najmanje im se vraća, a imaju li Istrijani ijednog ministra, tajnika, veleposlanika, suca Ustavnog suda generala itd.? Nemaju, niti jednog. Jedini pravi stranci u ovoj državi su Istrijani, pa bi prije takva jedna fiksna kvota zastupnika trebala važiti za Istru, naglasio je. Ujedno je pitao zašto u ovim ustavnim izmjenama nema zakona o dvostrukom pravu glasa tzv. malih manjina. Pozvao je sve narodne zastupnike, pogotovo Vladu, da dignu ruku za neposredan izbor zastupnika, kao što se biraju predsjednik države, gradonačelnici, župani, manjinski zastupnici. Siguran je da takav način izbora narod želi, ali neće elita u ovom Domu i u izvršnoj vlasti jer se neki boje da ne mogu na taj način proći.

Kad je riječ o Europskoj uniji zastupnik je podsjetio da je IDS zazivao Europu još prije 20 godina, no da su se danas ljudi diljem naše zemlje ohladili kad je riječ o Europi, da se spekulira o raspadu eurozone (jedna informativna emisija) u što zastupnik ne vjeruje. Za Europu je, ali ne i za ustupanje teritorija. Osobno bi volio da Hrvatska u prve dvije godine članstva povuče 3,5 milijarde eura ali podsjeća da su se tome nadali i Bugari (Rumunji), a povukli su svega 7 ili 10 milijuna eura. Nama

Europa treba zbog financiranja vanjskog duga, a HDZ-u Europa treba jer na gospodarskom planu nisu ništa ponudili i da oko 4. mjeseca iduće godine spoji izbore za Sabor sa referendumom o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. To je bit i ovih ustavnih promjena. Ovu zemlju uz izvršnu vlast kontrolira i kapital, koji posjeduje medije, banke. Zastupnici dižu ruke za zakone koje će ionako pripremiti Vlada, a kad bi se zastupnici neposredno birali sve bi to isto tako neposredno promijenili, tvrdi zastupnik.

Protiv toga je da hrvatski državljani izvan Hrvatske glasuju za prilike u Hrvatskoj, iako se slaže da su u velikoj mjeri mnogi od njih zadužili ove prostore.

Klub zastupnika HDZ-a; u ime Kluba dr. sc. Andrija Hebrang

Onaj tko digne ruku za predložene ustavne promjene diže ruku za Hrvatsku i Europu, za demokraciju i pravnu državu te za bolji okvir našega gospodarskog napretka i razvitka. Interes je Hrvatske da usvoji predložene ustavne promjene i tako pokaže Europi i svijetu sposobnost da o tome postigne dogovor, sve s ciljem priključenja Europskoj uniji. A taj cilj nikada ne treba gubiti iz vida u razmimoilaženjima koja još postoje kod usuglašavanja ustavnih promjena. U raspravi o ustavnim promjenama potrebno je postići što veće suglasje i tako zaokružiti dvadesetogodišnje nastojanje hrvatske politike da stvori ne samo samostalnu državu, već i članicu europske civilizacijske skupine. Vjeruje da se neće ponoviti prijašnje situacije kada suglasja nije bilo kod donošenja važnih odluka od 1990. naovamo (skidanje socijalističkih oznaka, razdruživanje od zemalja bivše Jugoslavije, ZERP, ulazak u NATO, arbitražna sa Slovenijom itd.).

Za zastupnika poseban uspjeh hrvatske politike je postignut dogovor o ostvarivanju biračkog prava hrvatskih državljana bez prebivališta u Republici Hrvatskoj i njihovoj zastupljenosti u Hrvatskom saboru. Novopredložena ustavna rješenja o tome sukladna su ili slična rješenjima drugih europskih država (Italija, Portugal, Irska, Poljska), a novim načinom glasovanja u inozemstvu otklonit će se prigovor da na izborima glasuju mrtve duše.

Klub zastupnika HSL-SDA; u ime Kluba dr. sc. Ivan Čehok (HSL)

Stječe se dojam da će ustavne promjene biti plod „nagodbenjaštva“ između

premijerke Kosor i gospodina Milanovića, a ono na kraju nije najsretnije za hrvatske državljane bez prebivališta u Republici Hrvatskoj. Smatra da je trebalo pronaći rješenje, pa i dugoročnu ustavnu i pravnu formulaciju, koje će tim našim državljanima omogućiti da na neki način budu konstitutivni dio i Republike Hrvatske. Svjesni smo činjenice da je kompromis dogovor s kojim su obje strane jednako zadovoljne i nezadovoljne, kaže. Kompromis o ovoj ustavnoj odredbi može se tumačiti kao poraz ili kao kompromis koji dugoročno nije donio ono što je trebalo kompromisom postići. Boji se da kompromisna varijanta može biti izvor novih prijepora, razdora pa i razlaza ili novog kamena spoticanja. Zastupnik ne bi volio da donošenje ustavnih promjena posluži za nagodbenjaštvo i za nove razdore. Europska perspektiva Hrvatske ne bi trebala početi ni s kakvom nagodbom. Uostalom, kadgod smo u povijesti donosili bilo kakvu političku odluku iz nagodbenjačkih ili pogodbenjačkih razloga uvijek smo pogriješili, upozorava. Ustav je uvijek temeljni konstitucijski akt jedne političke zajednice, a ovako će biti supstitucijski akt jer ćemo mijenjati nešto za nešto, kaže, a to nije dobro. Ako smo već temeljni konstitucijski akt pretvorili u supstitucijski akt tada je potrebno dogovoriti još neke detalje glede predloženih promjena Ustava. Trebalo je, kaže, više tražiti kompromisno rješenje za odredbu o općem i obvezatnom obrazovanju, manje pak o pravu glasa i fiksnim kvotama za državljane bez prebivališta u Hrvatskoj. Smatra da odredba o općem i obvezatnom obrazovanju nije dobra. Obrazovanje je naša jedina strateška razvojna šansa. Bez promjene kvalifikacijske obrazovne strukture u Hrvatskoj nemamo dugoročno gledano velike razvojne šanse. U Hrvatskoj je još uvijek previše onih koji uopće nisu završili osnovnu školu i onih koji imaju završenu samo osnovnu školu te se ne mogu prekvalificirati ili to jako teško mogu učiniti. Još uvijek imamo jako malo visoko obrazovanih osoba, napose onih koji se mogu prekvalificirati za tržište rada i potrebe hrvatskoga gospodarstva. Zastupnik se založio za pronalaženje sretnije formulacije u Ustavu kojom ćemo svima jasno poručiti da obvezatno obrazovanje znači stjecanje one kompetencije koja će mladog čovjeka učiniti sposobnim za zaposlenje.

O predloženoj ustavnoj odredbi o izboru sudaca Ustavnog suda potrebno je još razmisliti te pronaći sretnije rješenje i tako odmah ukloniti mogućnost dogovaranja i nagodbi na dnevnopolitičkoj, stranačkoj i blokovskoj razini u Saboru ili bilo gdje u društvu.

Klub zastupnika SDSS-a; u ime Kluba Milorad Pupovac

Klub drži da se predloženim ustavnim promjenama poboljšava tekst Ustava Republike Hrvatske u znatnoj mjeri i u različitim segmentima. Pupovac smatra da je rasprava oko ustavnih promjena pridonijela kulturi pregovaranja oko važnih političkih tema u Hrvatskoj, što je od velike važnosti, jer „ni jedna demokracija ne može biti ozbiljna ni zrela ukoliko nema razvijenu kulturu pregovaranja“. Upravo je kultura pregovaranja jamstvo da će ono što je dogovoreno i što je usuglašeno poslije ostati kao zajednička vrijednost i zajedničko stajalište, nešto što je zajedničko prihvaćeno.

Iznio je nekoliko točaka koje drži izuzetno važnima. U prvom redu, to je pitanje glasanja dijaspore i europskog uhidbenog naloga. Na taj način Hrvatska regulira svoj odnos sa susjednim državama, prije svega s Bosnom i Hercegovinom, i to u vlastitom interesu, u interesu susjedne države i u interesu dijelova hrvatskoga naroda ili državljana Republike Hrvatske koji žive u toj državi.

Istovremeno, Hrvatska na taj način pokazuje da može biti ozbiljan jamac uspostavljanja europskih pravnih standarda u odnosima s drugim državama te zagovarati i jačati vladavinu prava u svim segmentima. Dosad se zbog neriješenih odnosa u pravnim pitanjima „praktički na dnevnoj bazi moglo diskreditirati presude hrvatskih sudova, pravni poredak Republike Hrvatske kao i pravni poredak susjednih država, sve to je ozbiljno kompromitiralo institut dvojnog državljanstva uopće, jer je on nekim ljudima predstavljao sredstvo za manipulaciju i kompromitaciju i jednog i drugog državljanstva“, rekao je zastupnik.

Glede promjena koje se tiču Ustavnog suda, Državnog sudbenog vijeća, državnog proračuna i pučkog pravobranitelja, Pupovac napominje da se njima s jedne strane snaži uloga tih ključnih pravosudnih institucija u Republici Hrvatskoj, a s druge strane se jača uloga parlamentarizma, posebice kad je u pitanju način donošenja proračuna. „Odluka o tome da se i ustavne suce i proračun donosi dvotrećinskom većinom je snažan doprinos jačanju parlamentarizma. Istovremeno je i snažan doprinos uozbiljavanju u pogledu postupka biranja kako sudaca tako i načina na koji se donosi proračun Republike Hrvatske, kao važan dokument“.

Što se tiče prava europskih državljana da glasaju na lokalnim izborima, to će nesumnjivo pojačati integrativni kapacitet Republike Hrvatske i pojačati pluralnost njenog društva, drži Pupovac, dodajući da će ta vrsta promjena značajno pridonijeti

unapređenju demokratskih vrijednosti u Hrvatskoj, a istovremeno i njihovom integriranju u širi demokratski sistem Europske unije. Takvog je stava i kad su u pitanju europski zakoni koje će Republika Hrvatska usvajati ili usklađivati sa svojim zakonodavstvom.

Što se tiče manjina, Pupovac je rekao da će osim ustavnih promjena koje donose uvrštavanje manjina u preambulu Ustava, uslijediti i rasprava o izmjenama Ustavnoga zakona o pravima nacionalnih manjina. Izmjene Ustavnog zakona na drugačiji bi način regulirale pitanje biračkog prava manjina, otklanjajući dosadašnje slabosti i pronalazeći rješenje koje bi unaprijedilo manjinsku politiku i položaj manjina u Hrvatskome saboru i političkom životu Hrvatske općenito.

Isto vrijedi i za reguliranje statusa manjinskih institucija, posebice institucija manjinske samouprave koje se organiziraju posredstvom manjinskih vijeća. „Tu posebno mislim na institucije koje se tiču srpske zajednice, kao što je Srpsko narodno vijeće i Zajedničko vijeće općina“.

Napomenuo je da bi se ustavnim promjenama naročito trebale ojačati institucije Republike Hrvatske, „koje su još uvijek nedovoljno razvijene i još uvijek vrlo krhke, u sferi pravosuđa zasigurno“. Također, drži da bi se ustavnim promjenama trebao ojačati parlamentarizam u Hrvatskoj. „Uloga našeg Parlamenta i uloga parlamentarizma u odnosu prema drugim centrima političke i nepolitičke moći u Hrvatskoj je još uvijek preslaba“.

Milorad Pupovac iznio je i prijedlog Kluba da se odredba članka 141. stavka 2. briše, i to „kao doprinos ka potpunom europskom karakteru naših ustavnih promjena“. Ta odredba Ustava glasi: „Zabranjuje se pokretanje postupka udruživanja Republike Hrvatske u saveze s drugim državama u kojima bi udruživanje dovelo ili moglo dovesti do obnavljanja jugoslavenskog državnog zajedništva, odnosno neke balkanske državne sveze u bilo kojem obliku“. Pupovac je naglasio da je to jedino mjesto u Ustavu u kojem se nešto zabranjuje. „Ako je za ovakvu formulaciju u nekom razdoblju naše novije političke povijesti ili razvoja državnosti bilo nekakve osnove, danas kada donosimo i prilagođavamo svoj Ustav potrebama ulaska u EU, razloga za ovakvu odredbu u Ustavu više nema“. Dodao je da danas doista nema nikakvih inicijativa, za bilo koji vid udruživanja te vrste osim zajedničkog udruživanja u EU pa stoga ne bi trebalo biti ni strahova.

„Mi u Ustavu ne nalazimo odredbu po kojoj bi se zabranjivalo veličanje vrijednosti NDH-zije i takvih politika, takve tradicije, ali nalazimo da treba zabranjivati mogućnost udruživanja u balkanske sveze, iako takve mogućnosti nema“, dodao je Pupovac. Založio se za brisanje te odredbe kao doprinos potpunom europskom karakteru ustavnih promjena.

Klub zastupnika HNS-a i HSU-a; u ime Kluba Vesna Pusić

„Postoji dobar i valjan razlog zašto se Ustav donosi i mijenja dvotrećinskom većinom. Ustav nije i ne smije biti radikalni akt, on mora biti kompromis. Ustav je dokument koji mora što je moguće šire uzeti u obzir raznolikost stavova koje postoje u jednom političkom korpusu“, napomenula je Vesna Pusić. Zastupnica se osvrnula na dva aspekta ustavnih promjena oko kojih gotovo da nije bilo nikakvog spora, prve koje su neophodne za okončanje pregovora s EU i druge koje su neophodne za funkcioniranje Hrvatske unutar Europske unije. Ove potonje su „najradikalnije promjene, jer njima de facto prenosimo jedan dio hrvatskoga suvereniteta, jedan dio suvereniteta odlučivanja Sabora na Europsku uniju, no tu smo vrlo brzo postigli slaganje na razini i većoj od dvije trećine u Saboru“.

Međutim, postoji treća grupa ustavnih promjena koje su bile predmet različitog gledišta i koje su izazvale određen prijemor i neslaganja. To su izmjene kojima se mijenjaju standardi funkcioniranja pojedinih instituta hrvatske države na način da se oni podižu. „To strogo govoreći nisu promjene koje su neophodne bilo za okončanje pregovora bilo za funkcioniranje, formalno gledajući, unutar Europske unije, ali jesu potrebne za ostvarenje prvobitnog cilja, a to je da uredimo Hrvatsku po standardima pristojne države, države koja funkcionira tako da institucije imaju legitimitet“.

Klub zastupnika HNS-HSU-a pozdravljaju uvođenje svih nacionalnih manjina u preambulu Ustava, što je, svakako, znak njihovog uvažavanja.

Zastupnica se osvrnula na promjene ustavne odredbe koja se tiče reguliranja referenduma. Novom odredbom predlaže se liberaliziranje uvjeta na način da je za donošenje odluke na referendumu potrebna većina birača koji su pristupili referendumu. „U ovom trenutku to naravno olakšava cijelu stvar i mi to podržavam“. Klub pozitivnom promjenom ocjenjuje i proširenje nadležnosti pučkog pravobranitelja, kao i potrebu natpolovične većine glasova zastupnika za donošenje državnog

proračuna.

Zastupnica se osvrnula i na odredbu koja je izazvala dosta prijepora, a tiče se načina ostvarivanja biračkog prava i glasovanja državljana Republike Hrvatske bez prebivališta u Hrvatskoj. Postignut je kompromis da hrvatski državljani koji nemaju prebivalište u Hrvatskoj svoje biračko pravo ostvaruju na biračkim mjestima u diplomatsko-konzularnim predstavništvima u stranoj državi u kojoj prebivaju te da na izborima za Hrvatski sabor imaju pravo izabrati tri zastupnika. „Rješenje nije idealno, nije čisto, kompromisno je, ali je bolje od postojećeg“.

Po mišljenju Kluba zastupnika HNS-a i HSU-a sporna je i predložena nova odredba vezana uz izbor sudaca Ustavnog suda Republike Hrvatske, kojom se predlaže produljenje mandata ustavnog suca do stupanju na dužnost novoizabranog suca u situaciji kada se Sabor ne može dvotrećinskom većinom dogovoriti i izabrati nove suce. „U tom slučaju tim ljudima prestaje mandat i do dogovora Ustavni sud radi ili u krnjem sastavu ili se vremenski mora ograničiti na tri do maksimum šest mjeseci mogućnost da ljudi čiji je mandat istekao sjede u Ustavnom sudu i budu ustavni suci iako to više nisu“. Ukoliko se vremenski ne ograniči rok u kojem se može produljiti mandat ustavnog suca, Klub zastupnika HNS-a HSU-a neće podržati Prijedlog za utvrđivanje nacrtu promjene Ustava Republike Hrvatske, jer smatra da se predloženom odredbom koja se tiče izbora sudaca Ustavnog suda „delegitimira institucija Ustavnog suda“.

Klub zastupnika HDSSB-a; u ime Kluba Boro Grubišić

HDSSB je spreman poduprijeti najavljene ustavne promjene pod uvjetom da se njihov opseg proširi i na područje reforme upravno-teritorijalnog ustroja Republike Hrvatske. Nažalost, u ponuđenom tekstu nema ni riječi o našem prijedlogu da se Hrvatska napokon regionalizira i decentralizira, posebice fiskalno, i da se to i ustavno verificira. Osim toga, zalagali smo se za smanjivanje broja zastupnika u Saboru, sa 153 na 126, iako smo predlagali da Parlament bude dvodoman. Mišljenja smo, naime, da bi tzv. Dom regija pridonio ravnomjernom i skladnom razvoju svih krajeva države (otklonio bi sve nedostatke ranijega Županijskog doma).

U dosadašnjim raspravama o predloženim ustavnim promjenama bio je sporan način glasovanja dijaspore, iako osobno ne smatram Hrvate Bosne i Hercegovine dijasporom,

kaže Grubišić (oni tamo žive jednako dugo kao i Hrvati u Hrvatskoj, ako ne i duže). Paradoksalno je da se sada predlaže smanjenje kvote za dijasporu s 5 na 3 zastupnika, budući da je 1995., dok su bojovnici iz BiH ratovali i na hrvatskim ratištima, bila znatno veća (12 zastupnika). Nismo li prijedlogom da tzv. dijaspora glasuje isključivo u diplomatsko-konzularnim predstavništvima stvorili državljane drugog reda – pita zastupnik. Naime, podijelili smo Hrvate na one koji imaju priliku glasovati koliko god i kad žele, i na druge koji to moraju obaviti u sekundi, i to putujući na stotine kilometara do biračkog mjesta.

Osvrnuo se i na predloženu odredbu prema kojoj građani EU s boravištem u Hrvatskoj imaju pravo glasovati na lokalnim izborima. Nisu li time diskriminirani stanovnici Hrvatske koji primjerice, dolaze iz prekomorskih zemalja Azije i sl.- pita Grubišić. Nije mu jasno ni zašto se spušta potrebna kvota za raspisivanje referendumu za ulazak u EU. Po mišljenju Kluba zastupnika HDSSB-a na taj bi referendum trebale izaći dvije trećine birača, s tim da se prethodno uredi birački popis. Nitko se nije priupitao, pa ni vi iz oporbe, kako to da na popisu imamo više osoba nego stanovnika, i zašto Državno izborno povjerenstvo ne obavi svoj posao, negodovao je zastupnik. Moći ćemo reći da je referendum uspio ako se za ulazak u Europsku uniju izjasni 2/3 ili 66 posto birača koji izađu na referendum, zaključio je.

Klub zastupnika HSS-a; u ime Kluba Stanko Grčić

Ustavne promjene su prijeko potrebne kako bi se zaokružio dugi proces pripremanja i prilagodbe pravnog, gospodarskog i administrativnog sustava pristupanja članstvu naše države Europskoj uniji. Stoga pozdravljamo svaki kompromis koji je na tragu prihvatljivog rješenja za sve političke stranke i građane. Ponuđeni prijedlog za utvrđivanje nacrtu promjena Ustava RH obuhvaća i neka pitanja koja treba riješiti na odgovarajući način zbog članstva Republike Hrvatske u NATO savezu, podsjeća zastupnik. Naime, prema izmijenjenom čl.7o Oružane snage RH obvezne su štititi suverenitet i neovisnost napadnute članice NATO-a. Osim toga, Republika Hrvatska od dana pristupanja EU treba osigurati i učinkovitu primjenu tzv. Europskog uhidbenog naloga (postojeća ustavna odredba članka 9. ne dopušta izručivanje hrvatskih državljana drugim državama). Dopunom članka 38. Ustava građanima će se jamčiti pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne

vlasti. To bi trebalo pridonijeti transparentnosti njihova rada i otvorenosti prema građanima, što je preduvjet za borbu protiv korupcije i za suzbijanje tzv. šutnje birokracije, naglašava Grčić. Integracijski proces nalaže da naša država, u okviru usklađivanja s pravnom stečevinom EU, uredi i neovisni položaj Hrvatske narodne banke, Državnog ureda za reviziju, Državnog sudbenog vijeća i Državnog odvjetničkog vijeća. U Prijedlogu je vidljiva želja i za jačanjem položaja Pučkog pravobranitelja, a vodilo se računa i o građanima s invaliditetom (usklađivanje nazivlja s Konvencijom UN-a o pravima osoba s invaliditetom). Izmijenjeni članak 65. treba formulirati na način da bude u skladu sa stvarnim stanjem, pa i očekivanim promjenama u oblasti obrazovanja.

Članstvo u EU također podrazumijeva i prijenos određenih ustavnih ovlasti na institucije EU, izravan pravni učinak i primjenu prava EU te garanciju određenih prava građanima EU na području Republike Hrvatske. Stoga sudovima treba osigurati ustavnu osnovu da izravno primjenjuju pravo Europske unije, zaključio je Grčić, uz napomenu da će Klub zastupnika HSS-a podržati predložene ustavne promjene.

U pojedinačnoj raspravi su sudjelovali: **Ingrid Antičević-Marinović (SDP), Dragutin Lesar (Hrvatski laburisti), Branko Bačić (HDZ), Emil Tomljanović (HDZ), Gordan Maras (SDP), Arsen Bauk, Dubravka Šuica (HDZ), Damir Sesvečan (HDZ), Nenad Stazić (SDP), Ana Lovrin (HDZ), Frano Matušić (HDZ), mr.sc.Ivan Bagarić (HDZ), Goran Beus Richebergh (HNS), Dragan Vukić (HDZ), Daniel Srb (HSP), Ivo Grbić (HDZ), dr.sc. Šemso Tanković (SDAH; zastupnik albanske, bošnjačke, crnogorske, makedonske i slovenske nac. manjine), Damir Kajin (IDS), Ivica Pančić (nezavisni) i mr.sc. Neven Mimica (SDP).**

U nastavku sjednice, 10. lipnja, uslijedila je rasprava o podnesenim amandmanima (8, ne računa li se povučeni prijedlog zastupnika HDZ-a, da se za dijasporu uvede glasovanje poštom). O njima se u ime predlagatelja očitovao potpredsjednik Sabora i predsjednik Odbora za Ustav, Poslovnik i politički sustav, Vladimir Šeks). Pojasnio je da je na Odboru prihvaćen amandman Kluba zastupnika HDZ-a za izmjenu članka 65.Ustava tako da glasi: „Obvezno obrazovanje je besplatno u skladu sa Zakonom). Sastavni dio Nacrta promjene Ustava RH postaje i prijedlog Gorana Beusa Richebergha, da u djelokrugu jedinica lokalne i područne

samouprave, među ostalim, bude i tehnička kultura. U nešto izmijenjenom obliku prihvaćen je i prijedlog Kluba zastupnika HDZ-a, da se produljenje mandata sucu Ustavnog suda (dok čeka nasljednika) ograniči na najviše šest mjeseci i to iznimno. Sličan amandman podnio je i Klub zastupnika HNS-HSU, ali ga je njihov predstavnik povukao. Odbor je preformulirao i amandman Kluba zastupnika HDZ-a na članak 18. tako da glasi: "Predsjednik Vrhovnog suda RH jednom godišnje izvješćuje Hrvatski sabor o radu sudbene vlasti. O izvješću se ne glasuje". Uvažen je i amandmanski zahtjev Kluba zastupnika SDP-a, da hrvatski državljani s prebivalištem u inozemstvu glasuju isključivo u sjedištima diplomatsko-konzularnih predstavništava. Nije, međutim, prihvaćen njihov zahtjev za smanjenje potrebne kvote za raspisivanje referenduma na državnoj razini, s 10 na 5 posto birača. Sličan amandman podnio je i Dragutin Lesar (nezavisni) tražeći smanjenje kvote na 2 posto. Podnositelji amandmana su inzistirali da se o njihovim prijedlozima glasuje, ali nisu prošli.

Ishod rasprave – Hrvatski sabor je 10. lipnja većinom glasova svih zastupnika (123 „za“, 3 „protiv“ i 2 „suzdržana“) donio odluku o utvrđivanju Nacrta promjene Ustava Republike Hrvatske u predloženom tekstu, zajedno s prihvaćenim amandmanima.

Đ. Krmpotić; J. Šarlija; S. Šurina; M. Kozar

---

* IZVJEŠĆE O RADU PUČKOG PRAVOBRANITELJA ZA 2009. GODINU

Podnositelj: Pučki pravobranitelj

Sadržaj Izvješća: [POP RATNO PISMO PREDLAGATELJA,](#)

[IZVJESCE PU KI PRAVOBRANITELJ 2009.pdf](#)

Očitovanje radnih tijela : [Odbor za poljoprivredu, ribarstvo i ruralni razvoj,](#) [Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina,](#) [Vlada Republike Hrvatske](#)

[Videosnimka rasprave](#)

O ovom Izvješću zastupnici Hrvatskoga sabora raspravljali su 10. lipnja 2010.

RASPRAVA

Klub zastupnika SDP-a; u ime Kluba Igor Dragovan

Za svaku vladu koja brine o svojim građanima i za svakoga kome je stalo da Hrvatska bude uređena zemlja Izvješće Pučkog pravobranitelja je dragocjen

dokument. Naime, to je značajan pokazatelj stanja ljudskih prava, ali i postupanja nadležnih državnih tijela, a sadrži i prijedlog mjera za ispravljanje mnogih nepravdi. Pučki pravobranitelj u svojim izvješćima kontinuirano upozorava na nezadovoljavajuće funkcioniranje državne uprave (tzv. šutnja administracije), i ukazuje na ključne probleme - politički podobna, pregolema, neefikasna i korupciji sklona državna uprava. Krajnje je vrijeme, stoga, da se krene u reformu tog sektora kako bi se državnu upravu učinilo jeftinijom, efikasnijom i u službi građana. Stječe se dojam, međutim, da Vladi to nije prioritet, jer umjesto reforme ide na uzimanje stečenih prava zaposlenih u tom sektoru. Zastupnik je citirao i navode iz Izvješća kako je teško očekivati bitno kvalitetniju upravu i drugačiji odnos prema građanima dok se dosljedno ne provede depolitizacija, tako da jedini kriterij za imenovanje na ključna rukovodeća mjesta budu sposobnost, stručnost, profesionalizam i etika.

Velik broj pritužbi građana odnosi se – kaže - na neažurnost sudova i dugotrajnost sudskih postupaka, budući da je pravosuđe opterećeno gomilom tužbi (zato jer netko u državnoj upravi ne radi posao za koji je plaćen). Sporost u rješavanju predmeta preko svake razumne mjere je teško kršenje prava građana i nanosi štetu društvu u cjelini, napominje Dragovan. Kako reče, kao predsjednik saborskog Odbora za predstavke i pritužbe svakodnevno se susreće s problemima građana koji traže pomoć u zaštiti svojih prava. Slaže se, inače, s ocjenom Pučkog pravobranitelja da je za državu vladavine prava nedopustiva podjela na siromašne i slabe te bogate i moćne pred državnim tijelima.

U nastavku je spomenuo i to da gospodin Malčić zadnjih pet godina upozorava na sve veći broj pritužbi građana na ponašanje policije. S tim u svezi obratio se i Odboru za unutarnju politiku i nacionalnu sigurnost sa sugestijom da se izmjenom Zakona o policiji uredi sustav kontrole prekoračenja ovlasti u policiji, odnosno u MUP-u. Da bi se vratilo povjerenje građana u te institucije valja unaprijediti način rješavanja pritužbi unutar sustava MUP-a. To znači da Odjel za unutarnju kontrolu mora biti samostalan i otvoriti mogućnost da nadzor nad postupanjem policijskih službenika mogu obavljati i građani.

SDP će podržati Izvješće i inzistirati na tome da ono ne ostane samo slovo na papiru, budući da Vlada ništa ne poduzima kako bi se zaštitila ljudska prava koja se krše nefunkcioniranjem sustava, zaključio je Dragovan.

Klub zastupnika IDS-a; u ime Kluba Damir Kajin

Interesantno je da je najviše prostora u Izvješću posvećeno prilikama u zatvorima, primijetio je zastupnik. Naime, zabilježen je porast broja pritužbi osoba lišenih slobode, što upućuje na zaključak da je stanje u zatvorima teško (možda bi trebalo uložiti nešto više sredstava u zatvorski sustav). U nastavku se osvrnuo na probleme s kojima se suočavaju izbjeglice i prognanici, odnosno povratnici. Nesporno je – kaže - da je Hrvatska bila žrtva agresije, ali „treba spomenuti i rušenja koja su se dešavala, npr. nakon „Oluje“. Danas se te zgrade obnavljaju, ali ne i one srušene od hrvatskih vlasti u razdoblju od 91. do 92. izvan ratom stradalog prostora (samo u okolini Bjelovara srušeno je oko 800 takvih zgrada, ne samo Srbima nego i Hrvatima)“. Tu diskriminaciju omogućuju izmjene članka 180. Zakona o obveznim odnosima iz 1996. godine. Taj članak treba promijeniti želimo li pred svijetom figurirati kao pravna, demokratska država.

U Izvješću se govori i o tome da su ranih devedesetih brojni građani izbačeni iz tzv. vojnih stanova, a mnogi su ostali bez mirovina (riječ je o ljudima koji se nisu kompromitirali ali koji su, stjecajem okolnosti, bili u bivšoj vojsci). Upozorava se i na probleme oko povrata privremeno preuzete imovine. Naime, neki ljudi se ne mogu vratiti u svoje kuće, jer bivši privremeni korisnici od njih potražuju novčanu naknadu za ulaganje u nekretninu, ili su ti objekti devastirani. Država je, doduše, preuzela na sebe obvezu isplate te naknade za sve slučajeve gdje je u tijeku sudski postupak, kroz izvansudsku nagodbu, ali to se u praksi ne provodi. Krajem 2009. u Upravi za područja posebne državne skrbi evidentirano je 7200 neriješenih žalbi, podsjeća Kajin.

Neka zakonska rješenja očito diskriminiraju određene kategorije građana u ovoj zemlji, potvrđuju nepravdu i protiv toga se ovaj Dom zasigurno mora boriti, naglašava dalje. Založio se za to da se braniteljima omogući otkup stanova u kojima stanuju i u koje su mnogi uložili znatna sredstva, na isti način kao što je to omogućeno bivšim nosiocima stanarskog prava na stanovima u društvenom vlasništvu. Podsjetio je i na to da sporo ide denacionalizacija. U tom kontekstu spomenuo je da oko 3000 osoba u Istri, koje su dobile otpust iz jugoslavenskog državljanstva, još uvijek nije ostvarilo pravo na povrat nacionalizirane imovine.

Kako reče, slaže se s konstatacijom gospodina Malčića da je uz sve podjele nastale kao posljedice rata i s tim povezanim političkim zbivanjima, stvorena nova

velika podjela hrvatskog društva na siromašne i slabe, te bogate i moćne. Stoga treba podržati akciju sindikata koji prikupljaju potpise za referendum protiv izmjena Zakona o radu. Zamjera im jedino to što uglavnom djeluju u javnom sektoru, a ne u gospodarskom ili realnom sektoru.

Klub zastupnika IDS-a podupire ovo Izvješće, koje je u nekim konstatacijama izuzetno smjelo, izjavio je Kajin. „Želio bih da Pučki pravobranitelj ubuduće ima manje posla, ali s obzirom na teške gospodarske i socijalne prilike, znam da će me vrijeme demantirati“.

Klub zastupnika SDSS-a; u ime Kluba Milorad Pupovac

Izvješće Pučkog pravobranitelja za 2009. godinu, prema mišljenju Kluba zastupnika SDSS-a, iznimno je kvalitetno pripremljeno, raspolaze sa svim relevantnim podacima i ocjenama i primjer je institucionalne profesionalnosti među hrvatskim institucijama, rekao je uvodno zastupnik Pupovac. Zastupnik se osvrnuo na pitanje obnove, rekavši da je država uložila mnogo u različite programe povratka izbjeglica i prognanika, da se projekt povratnika srpske nacionalnosti ne realizira prihvatljivim tempom. Još uvijek postoji 7 200 ili 7 500 neriješenih slučajeva u drugostupanjskom postupku, rekao je dodavši da unatoč poboljšanjima unutar Ministarstva regionalnoga razvoja, boljega kadrovsoga ekipiranja i boljih kriterija koji bi doveli do smanjivanja ovako velikoga broja i do većega broja pozitivnih rješenja u drugostupanjskom postupku to još uvijek predugo traje. Govoreći o pitanju stambenog zbrinjavanja za bivše nosioce stanarskih prava, zastupnik je naglasio da je u tom procesu problem dugotrajno čekanje da se taj proces otvori, a u ovom trenutku je oslabljen zbog toga što država nije osigurala adekvatna sredstva za njegov nastavak. Odugovlačenje s realizacijom tog procesa neracionalno je jer bi se kroz otkupe tih stambenih jedinica uprihodovalo nekoliko milijardi kuna. Zastupnik je apelirao i na Ured pravobranitelja da pokrene inicijativu prema Vladi kako bi se donijele odluke koje idu u smjeru omogućavanja otkupa stanova i kuća za bivše nosioce stanarskih prava. Zastupnik se u svom obraćanju osvrnuo i na problem sudskih ovrha prema ljudima koji su podnosili tužbe po osnovi nepoznatih počinitelja koji su rušili kuće izvan područja ratnoga djelovanja, zato što im je netko ubijen izvan područja ratnog djelovanja ili nakon završenih ratnih akcija, a do danas dobivaju račune za sudske

troškove. Apelirao je da se takva praksa prekine, jer je većini podnositelja tužbi nemoguće platiti sudske naknade u visini od 50 do 120 tisuća kuna. Govoreći o državljanstvu, podsjetio je da u RH živi nekoliko tisuća ljudi koji su bili u statusu trajno nastanjenih stranaca, a čiji državljski status još uvijek nije reguliran. Također, postoji jedan broj ljudi koji u proteklih nekoliko mjeseci dobivaju ispis iz hrvatskoga državljanstva zbog toga što nisu rođeni u Republici Hrvatskoj ili su čak i rođeni, ali njihovi roditelji nisu rođeni u RH. Zastupnik je upozorio da se takva praksa treba mijenjati, a također je upozorio na već dugo prisutan problem velikog broja neriješenih sudskih predmeta i kršenje prava na suđenje u razumnom roku. Klub zastupnika SDSS-a, zaključio je, podržat će ovo izvješće.

Klub zastupnika HNS/HSU-a; u ime Kluba Danica Hursa

Zastupnica se u govoru osvrnula na važnu ulogu pučkog pravobranitelja, koji u svom radu sustavno promiče neovisnost i samostalnost, pronalazeći pravu mjeru kritičnosti i suradnje spram institucije sustava, iskazuje upornost i istrajnost u služenju građanima boreći se sa sporošću i nemarom u upravi i tijelima s javnim ovlastima. Također, dodala je, vidljivo je i iz sadržaja izvješća da je posvećen svim aspektima problema ljudskih prava. Izdvojila je podatak da u Izvješću stoji da je 75% pritužbi iz prošle godine riješeno, pri čemu je oko 55% bilo osnovano što je puno manji postotak osnovanosti nego prethodnih godina. Zastupnica se prisjetila prethodnih godina kada je Vlada samo primala Izvješće na znanje, te je zaključila da je ovogodišnja praksa kada je Vlada sa 26 stranica teksta popratila Izvješće pučkog pravobranitelja i očitovala se po svim segmentima izvješća, iznimno poboljšanje. Sljedeći bi korak, sugerirala je, u odnosu Vlade prema radu i Izvješća o radu pučkog pravobranitelja bio uspostava sustavnog mehanizma praćenja problema te donošenje konkretnih mjera za poboljšanje u sustavu koje bi onemogućile kontinuirano ponavljanje istih propusta i istih problema. Zastupnica je skrenula pozornost i na dio Izvješća u kojem se govori o potrebi depolitizacije dijela upravnih službi te da se zalaganjem za stručnost, sposobnost, profesionalizam i etičnost u radu upravnih tijela ostvari ustavno načelo jednakosti građana pred zakonom.

Klub Hrvatske narodne stranke i Hrvatske stranke umirovljenika svakako će podržati inicijativu za donošenje novog Zakona o pučkom pravobranitelju, rekla je zastupnica.

„Osim nužnih izmjena o ovlasti pravobranitelja, mjestu pravobranitelja u međunarodnom sustavu institucija za zaštitu ljudskih prava smatramo da u pripremi zakonodavne inicijative treba razmisliti i iznaći najbolje rješenje u najmanje dva aspekta“ naglasila je. Prvi aspekt je pitanje regionalnih ispostava i obilazak terena odnosno ustroja Ureda pučkog pravobranitelja, a drugi aspekt je mogućnost da se svi pravobranitelji okupe u zajednički ured s jednim – *općim* – pravobraniteljem i njegovim zamjenicima za pojedina područja. Izlaganje je zaključila najavom prihvaćanja Izvješća od Kluba zastupnika HNS/HSU-a.

Klub zastupnika HDZ-a; u ime Kluba Ana Lovrin

Uvodno Lovrin ističe da nove izmjene Ustava dodatno jačaju položaj i neovisnost institucije Pučkog pravobranitelja, poput uvođenja imuniteta za Pučkog pravobranitelja. Lovrin je još navela i da Pučki pravobranitelj djeluje u slučajevima povreda ljudskih prava, da ne djeluje u stvarima koje su u postupku itd.

Lovrin se zatim vraća na Izvješće, zaključivši da se „sastoji od dva dijela, prvog koji donosi podatke i konkretne slučajeve, ocjene stanja i postupanja u pojedinim slučajevima razrađeno detaljno po područjima djelovanja upravnih tijela i tijela s javnim ovlastima, poduzetim mjerama i ishodima, sve na temelju konkretnih primjera povreda ljudskih prava, bilo po pritužbama građana ili po vlastitim saznanjima, ali na temelju konkretnih činjenica.“

Poseban osvrt Lovrin daje na drugi, završni dio Izvješća jer HDZ tvrdi da „ono nije sačinjeno sukladno postojećem Zakonu o Pučkom pravobranitelju.“ Lovrin tvrdi da daje paušalne ocjene i subjektivne opservacije i da to jednostavno nije u domeni Pučkog pravobranitelja. Lovrin dodaje da Pučki pravobranitelj ima pravo uvida u sve službene, pa i tajne dokumente Republike Hrvatske te da svoje ocjene mora davati isključivo na temelju činjenica, a ne na temelju subjektivnog osjećaja. Lovrin također kritizira što Pučki pravobranitelj predlaže izmjene zakona u Izvješću, a ne kontinuirano kroz godinu, iako na to ima pravo. Dodatno kritizira i ocjenu iz Izvješća, da se treba dodatno „depolitizirati državnu upravu, jačati sudsku upravu i osnažiti ulogu Vrhovnog suda i predsjednika Vrhovnog suda“ jer je tu ocjenu odbacila i Vlada, da je ista ocjena iznesena i u prošlogodišnjem Izvješću, a da se ne smije zaboraviti da je upravo HDZ-ova Vlada donijela novi Zakon o izmjenama Zakona o državnim službenicima, kojim je potpuno depolitizirana državna uprava.

Lovrin završno kaže da će HDZ „primiti na znanje Izvješće o radu Pučkog pravobranitelja zbog tih paušalnih ocjena i metodološkog pristupa koji nije u skladu sa Zakonom o Pučkom pravobranitelju.“

U pojedinačnoj raspravi sudjelovali su: **Dragutin Lesar (HL); Ingrid Antičević-Marinović (SDP); Brankica Crljenko (SDP); Nadica Jelaš (SDP); Arsen Bauk (SDP); Gordan Maras (SDP); Davorko Vidović (SDP); Damir Sesvečan (HDZ); Božica Šolić (HDZ); mr.sc. Tatjana Šimac-Bonačić (SDP); Nada Čavlović Smiljanec (SDP); dr.sc Goran Heffer (SDP) te Karmela Caparin (HDZ).**

Završni je osvrt dao i Pučki pravobranitelj **Jurica Malčić** zahvalivši se pri tome svima koji su sudjelovali u raspravi te posebno na prihvaćanju inicijative koje su ušle u Nacrt odluke o ustavnim promjenama a kojima se dodatno jača pozicija pučkog pravobranitelja. Osvrnuo se i na kritike zastupnice Lovrin te rekao da pri zapošljavanju državnih službenika i dalje ne postoji komisija koja bi utvrdila rang listu kandidata, koja bi davala prijedloge, obavljala testiranja i intervjuje te daje prijedloge čelniku tijela, zaključivši da u svojim ocjenama nije bio ni površan ni subjektivan.

O Izvješću će se glasovati kada se za to steknu uvjeti.

M. Kozar; A Favro; V. Goldberger

---

* IZVJEŠĆE O RADU PRAVOBRANITELJICE ZA DJECU ZA 2009. GODINU

Podnositelj: Pravobraniteljica za djecu

Sadržaj Izvješća: [POP RATNO PISMO PREDLAGATELJA, IZVJESCE PRAVOBRANITELJICA DJECA 2009.pdf](#)

Očitovanje radnih tijela: [Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina](#), [Odbor za obitelj, mladež i šport](#), [Odbor za ravnopravnost spolova](#)

Mišljenje Vlade Republike Hrvatske: [Vlada Republike Hrvatske](#)

 [Videosnimka rasprave](#)

RASPRAVA

Na sjednici 10. lipnja 2010. u popodnevnim satima Hrvatski sabor raspravio je Izvješće o radu pravobraniteljice za djecu za 2009. godinu.

Klub zastupnika SDP-a; u ime Kluba Milanka Opačić

Konstatacija Vlade Republike Hrvatske da Obiteljski zakon ne propisuje promjenu osobnog imena nego Zakon o osobnom imenu ili npr. upozorenje da su u Izvješću pogrešno interpretirani službeni podaci MUP-a o kaznenim djelima nasilničkog ponašanja u obitelji na štetu djece, napose o broju upisane djece u vrtiće pokazuje da je Vladi više stalo do toga što će pisati u Izvješću nego do rješavanja problema djece. Pravobraniteljica za djecu godinama upozorava na iste probleme, a to samo svjedoči da Vlada malo toga poduzima da ih riješi. Zastupnica je predložila da se centre za socijalnu skrb ovlasti da predlože promjenu skrbništva u slučajevima kada roditelj djetetu koje s njim živi ne dopušta da viđa drugog roditelja. Takvom roditelju, kaže, treba oduzeti skrbništvo nad djetetom, a ovakvo svojevrsno nasilje nad djetetom uvrstiti u Zakon o zaštiti od nasilja.

Upozorila je na nedovoljan broj stručnjaka za mentalno zdravlje djece i zauzela za uspostavu registra osuđenih pedofila. Osvrnula se i na iznesen podatak o broju djece u dobi od 11 do 15 godina koja se nalaze na ulicama naših gradova u ranim jutarnjim satima bez pratnje roditelja. Obiteljski zakon nalaže roditeljima da prate takvu djecu (do šesnaeste godine života), a kako to ne čine krše zakon bez ikakvih sankcija.

Govorila je o lošim stranama facebook-a i interneta te o tome kako roditelji podupiru djecu da prikrivaju svoj identitet pišući lažne podatke o sebi sve kako bi otvorili mogućnost internetske komunikacije. Kao lošu odluku na štetu djece navela je pripajanje triju specijaliziranih dječjih bolnica u Zagrebu bolnicama za odrasle. Takav eksperiment resornog ministra stihijski je, demagoški i opasan za djecu, rekla je. Prihvatljivije bi rješenje bilo da se sve tri dječje bolnice spoje u jednu dječju bolnicu. Godinama se upozoravalo kako nije dobro maloljetnike stavljati u zatvor s odraslim osobama, a jednako tako i u psihijatrijske ustanove, podsjeća zastupnica. Uz to, u Klinici za dječje bolesti u Klaićevoj ulici u Zagrebu postoji odjel za dječju ginekologiju, jedini takav u Hrvatskoj, u kojem rade za to educirani liječnici i medicinske sestre. Važnost postojanja jednog takvog odjela objasnila je podatkom iz 2008. godine kada je zabilježeno 11 trudnoća djevojaka u dobi od 14 godina života, a 1777 trudnoća u dobi između 15 i 19 godina života. Sve je posljedica činjenica da mladi ljudi nisu educirani o stupanju u spolne odnose. I Vlada Republike Hrvatske nije bila dovoljno svjesna da u

škole uvede zdravstveni odgoj kako bi educirala adolescente da odgovorno stupaju u spolne odnose.

Klub očekuje od Ureda pravobraniteljice za djecu da ne pogne glavu kada su u pitanju dječja prava nego da se za ta prava i dalje bori jer je za to najpozvaniji. Od Vlade očekuje da pažljivo pročita Izvješće i učini sve kako bi se problemi na koje ukazuje Pravobraniteljica riješili, a ne da se o istima ponovno čita u slijedećem izvješću.

Klub zastupnika HDZ-a; u ime Kluba Sunčana Glavak

Pravobraniteljica u Izvješću navodi da su djeca lani bila najviše ugrožena u područjima zaštite od nasilja i zanemarivanja te obiteljskih odnosa i roditeljske skrbi. Iz Izvješća je vidljivo da je Ured pravobraniteljice za djecu lani otvorio 2217 novih predmeta od kojih se 1050 odnosilo na pojedinačne prijave povrede prava djece, a 1167 su opće inicijative pravobraniteljice koje su često bile potaknute pojedinačnim prijavama. Izvješće za 2009. slijedi već uhodanu metodologiju izvješća prethodnih godina donoseći pregled stanja u području zaštite osobnih prava djece, prava djece kao članova društvene zajednice i ostalih njihovih prava. U Izvješću je iznesen niz površnih i paušalnih ali i previše uopćenih primjera, rekla je zastupnica i konstataciju potkrijepila nekim primjerima. Tako su npr. pogrešno interpretirani podaci MUP-a o kaznenim djelima počinjenim na štetu djece, a nisu ažurirani podaci o predškolskom odgoju i obrazovanju djece.

Obiteljski centri imaju preventivnu ulogu u obiteljskoj problematici u najširem smislu riječi. Ti su se centri pokazali kao uspješan servis prevencije prema obitelji, budućim roditeljima te mladim i starijim osobama, rekla je u nastavku. Ujedno je izrazila žaljenje što Međimurska županija još nema takav centar. Smatra da je potrebno poboljšati rad centara za socijalnu skrb. Iskoristila je prigodu i podsjetila da je resorno ministarstvo pristupili novoj organizaciji istih kako bi poboljšalo kvalitetu njegovog stručnog i savjetodavnog rada. Pozitivan primjer za to je Centar za socijalnu skrb u Čakovcu koji radi po novim standardima. Na kraju je u ime Kluba podržala Izvješće ustvrdivši da je iscrpno te ponovila kako nije dobro to što se izvode zaključci na paušalan način.

Klub zastupnika HSS-a; u ime Kluba Stanko Grčić

Izvješće nam na neizravan način govori o tome kako se u Hrvatskoj postupa prema djeci, od roditelja do društva u cjelini. Tijekom 2009. godine otvoreno je 2217 novih predmeta, od kojih su 1050 bile prijave pojedinačnih povreda prava djece – najveći dio kojih se odnosio na povrede osobnih prava djece - a 1167 opće inicijative Ureda. Zaprimljenim pojedinačnim povredama prava djece u 2009. godini obuhvaćeno je 1930 djece.

Zabrinjava pojava da su djeca nakon raspada obitelji i razvoda izložena manipulacijama roditelja i često ih koriste za međusobno razračunavanje. Smatramo da je potrebno koristiti sve postojeće mehanizme kako bi se takvo postupanje suzbilo odnosno smanjilo na najmanju moguću mjeru. Razaranje obitelji ugrožava mirno i sretno odrastanje djece i kroz mehanizme potpore, savjetodavne i terapijske, mogla bi se spriječiti ne samo pojave nasilja već i otuđivanje supružnika. U tom smislu važnu ulogu imaju obiteljski centri.

Djeca su, nažalost, i žrtve nasilja, tjelesnoga i spolnog. Tijekom 2009. policija je prijavila 3549 kaznenih djela nasilja nad djecom, u 1478 kaznenih djela djeca su bila žrtve zapuštanja i zlostavljanja, u 431 djelu bila su žrtve djela protiv spolne slobode i ćudoređa, a u 223 djela tjelesne ozljede i drugo. Iako su te brojke zastrašujuće njihov stvarni broj sigurno je veći jer se sve počinjeno i ne prijavljuje.

Od 209 prijava nasilja nad djecom koliko ih je u 2009. godini zaprimila Pravobraniteljica najveći broj, 82, odnosilo se na nasilje u obitelji. Podaci, nažalost, otkrivaju gorku istinu. Obitelj, mjesto gdje bi se djeca trebala osjećati najsigurnije i najviše zaštićena, poprište je nasilja nad djecom, a psihičko i emocionalno nasilje, uz tjelesno, kojem je dijete izloženo ostavlja dalekosežne negativne posljedice.

Izvješće pokazuje da su slaba karika i centri za socijalnu skrb koji često ne reagiraju na odgovarajući način. Temeljni je zadatak države omogućiti pojedincu i obitelji da osiguraju uvjete za normalan život, primjeren dohodak. Financijska i gospodarska kriza pogađaju sve hrvatske građane no najviše će utjecati na sigurnost i zaštitu djece, upozorava Pravobraniteljica. Svako dijete nam treba biti dragocjeno. Vjerujemo da će nadležne ustanove i institucije poduzeti odgovarajuće mjere i postupke kako bi se riješili navedeni problemi u Izvješću.

Klub zastupnika HNS-a/HSU-a; u ime Kluba Danica Hursa

Klub će prihvatiti ovo Izvješće. Daje pregled stanja na području zaštite osobnih prava, prava djece kao članova društvene zajednice. Slijedi poglavlje o prijedlozima Pravobraniteljice za poduzimanje mjera za cjelovitu zaštitu prava djece.

U Izvješću je naglašeno da se u 2009. godini najveći broj pojedinačnih prijava povreda prava djece odnosio na nasilje i zanemarivanje te na pravo na ostvarivanja zajedničke roditeljske skrbi. U svom radu Ured daje prednost pojedinačnim povredama prava djece kao i intervencijama koje poduzima sukladno ovlastima, no sve je opsežnije njegovo djelovanje usmjereno općim inicijativama kojima se bavi kroz duže vrijeme. Na taj način Ured, prateći standarde brige o djeci te uključujući u svoj rad nove suradnike u pojedinim institucijama i udrugama, nastoji djelovati proaktivno i preduhitriti i spriječiti štetna djelovanja koja ugrožavaju djecu.

Pravobraniteljica upozorava na nedovoljnu učinkovitost i neusklađenost sustava zaštite i prevencije od nasilja nad djecom te da sustav socijalne skrbi i zaštite obitelji još uvijek ne može odgovoriti na brojne postavljene zahtjeve. Probleme nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama i dalje ne prati poduzimanje odgovarajućih preventivnih zaštitnih mjera. Škole često ne izvještavaju centre o nasilju, a ponekad ga i zataškavaju, dok centri kada je nasilje i prijavljeno, nemaju uvijek učinkovit odgovor.

Osiromašenje stanovništva pogađa kvalitetu života djece i ugrožava brojna njihova prava, a ponekad čak i pravo na preživljavanje. Država bi u aktualnoj situaciji obvezno morala donijeti i operativni plan zaštite najugroženijih skupina djece s predviđenim mjerama na državnoj i lokalnoj razini, a pritom je osobito važna uspostava posebnoga dječjeg proračuna, naglašava Klub.

U pojedinačnoj raspravi sudjelovali su: **Brankica Crljenko (SDP), Nadica Jelaš (SDP), mr.sc. Tatjana Šimac-Bonačić (SDP), Gordana Sobol (SDP), Perica Bukić (HDZ), Suzana Bilić-Vardić (HDZ) i Nedjeljka Klarić (HDZ).**

Hrvatski sabor o ovom Izvješću glasovat će naknadno.

J. Šarlija; Đ. Krmpotić

* IZVJEŠĆE O RADU PRAVOBRANITELJICE ZA OSOBE S INVALIDITETOM ZA 2009. GODINU

Podnositelj: Pravobraniteljica za osobe s invaliditetom

Sadržaj Izvješća: [POP RATNO PISMO PREDLAGATELJA, IZVJESCE PRAVOBRANITELJICA INVALIDITET 2009.pdf, ISPRAVAK IZVJEŠĆA O RADU PRAVOBRANITELJICE ZA OSOBE S INVALIDITETOM, FINANCIJSKO IZVJEŠĆE](#)

Očitovanje radnih tijela: [Odbor za rad i socijalno partnerstvo](#), [Odbor za ravnopravnost spolova](#), [Odbor za ljudska prava i prava nacionalnih manjina](#)

Mišljenje Vlade RH: [Vlada Republike Hrvatske](#)

 [Videosnimka rasprave](#)

RASPRAVA

O podnesenom Izvješću zastupnici su raspravljali 11. lipnja 2010. godine.

Klub zastupnika SDP-a; u ime Kluba Vesna Škulić

„Ovo je dobro Izvješće u koje je uloženo puno truda da bi se pokazale kritične točke koje na neki način diskriminiraju osobe s invaliditetom, na što nas pravobraniteljica upozorava i zbog toga čestitamo njoj i njenim suradnicima na dobro urađenom poslu“, uvodno je istaknula Škulić u ime Kluba koji će podržati Izvješće. Naglasila je da je u području zaštite prava osoba s invaliditetom postignut bitan napredak u podizanju kvalitete života u lokalnoj zajednici. Ipak, provedba pojedinih propisa još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini. Tome pridonosi i okolnost da prava osoba s invaliditetom regulira oko 270 propisa čime se otežava upoznavanje, a time i pristup pravima, na što je upozorila i pravobraniteljica. Zastupnica drži potrebnim provesti evaluaciju primjene postojeće zakonske regulative u području zaštite osoba s invaliditetom, posebice u području rehabilitacije i zapošljavanja, od strane neovisnog tijela, kako je i utvrđeno Nacionalnom strategijom izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine. „Nažalost, to dosad još uvijek nije napravljeno. Fond za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje funkcionira onako

kako je funkcionirao svih ovih godina i moram upozoriti na zabrinjavajuću činjenicu da je došlo do trenda pada i u visokom obrazovanju osoba s invaliditetom i u zapošljavanju bez obzira što se sredstva slijevaju u Fond“. Zastupnica je mišljenja da se Nacionalna strategija treba revidirati, kako bi se prilagodila sadašnjem vremenu i trenutku, a kako je to Vladin dokument, ne vidi razlog da Vlada to već nije učinila.

Istaknula je da mnoge mjere iz Nacionalne strategije nisu provedene. Jedna od njih je donošenje Zakona o osobnom asistentu za osobe s najtežom vrstom i stupnjem invaliditeta, kako bi se osigurala izvaninstitucijska podrška osobama s invaliditetom i članovima njihovih obitelji. Zakon o osobnom asistentu koji bi jasno regulirao koje osobe imaju pravo na osobnog asistenta još uvijek nije donesen, naglasila je zastupnica, dodajući da u Hrvatskoj više od 300 osoba na osnovi kriterija pilot-projekta koji traje već desetak godina koristi usluge osobnog asistenta. Taj Zakon je po Nacionalnoj strategiji trebao biti donesen još 2008. godine. „Nemojmo si bacati prašinu u oči i konstantno se pozivati na pilot- projekte koji obuhvaćaju mali uzorak osoba s invaliditetom“, bila je kritična zastupnica.

Nije izrađena ni stručno analitička podloga o mogućnostima unapređenja prava osoba s invaliditetom na temelju koje je trebalo predložiti donošenje odgovarajućih propisa. Zastupnica je upozorila da više od 70 posto osoba s invaliditetom nema ni dana radnog staža.

Nadalje, jedinstvena lista svih oštećenja za sve kategorije osoba s invaliditetom, neovisno o načinu i uzroku nastanka invalidnosti, trebala je biti izrađena do kraja 2007. godine, kao što je trebalo utvrditi i jedinstveno tijelo vještačenja. Zastupnica je nabrajala što sve nije provedeno, a zacrtano je Nacionalnom strategijom. „Mišljenja sam da bi Vlada trebala revidirati Nacionalnu strategiju i zadati si realne rokove za njenu provedbu, čime ne bi stvarala konfuziju u ostvarivanju prava osoba s invaliditetom“.

Zastupnica je istaknula da je pravobraniteljica navela mnoge poteškoće u ostvarivanju zdravstvene zaštite i rehabilitacije osoba s invaliditetom. Pogotovo su velike razlike u pružanju zdravstvene zaštite u urbanim i ruralnim sredinama, a često se događa da osobe s invaliditetom ne mogu ostvariti svoja prava na medicinsku njegu u kući, posebice oni na otocima i u seoskim sredinama. Također, djeca s Downovim sindromom i intelektualnim teškoćama nemaju pristup stomatološkoj njezi.

„Potpuno je jasno da se mi kao društvo ne trudimo dovoljno integrirati djecu s teškoćama u razvoju. Time blokiramo sustav koji je i tako nekoordiniran i guramo osobe s invaliditetom u segregaciju bez obzira na sve dokumente koji nas obvezuju da osobe s invaliditetom trebaju sudjelovati u svim segmentima života bez obzira na specifičnost svog invaliditeta“. Osvrnula se i na medije koji osobe s invaliditetom često puta prikazuju kao bespomoćne osobe koje nisu u stanju ništa učiniti pa se na taj način urušava njihovo dostojanstvo.

Zaključak Kluba je da se mjere iz Nacionalne strategije ne provode, a kako je ona rađena sukladno tekstu Konvencije o pravima osoba s invaliditetom UN-a, čija je Hrvatska jedna od prvih potpisnica, proizlazi da Hrvatska ne provodi ono što je sama prihvatila. Stoga je zastupnica postavila pitanje kako će izgledati izvješće o stanju prava osoba s invaliditetom u Republici Hrvatskoj koje Hrvatska ove godine treba uputiti Ujedinjenim narodima.

Klub zastupnika HDZ-a; u ime Kluba Ljubica Lukačić

Lukačić početno kaže da su svi u Republici Hrvatskoj ponosni na institut pravobranitelja za osobe s invaliditetom, budući da ga ima vrlo malo zemalja. U nastavku kaže da je Ured postupao u 962 predmeta, od kojih je riješeno 857. Dalje se osvrće na projekt „Pristupačna Hrvatska“, projekt Vlade Republike Hrvatske koji se kontinuirano provodi još od 2004. godine. te da se radi o vrlo kvalitetnom projektu u koji je do sada uloženo više od 8 milijuna kuna. Za primjere uspješnosti provedbe projekta navodi zgradu Bjelovarsko-bilogorske županije te grada Makarske. U nastavku Lukačić govori o problemima koje imaju djeca s invaliditetom u obrazovanju, o kojemu se govori u Izvješću. Završno, Lukačić je ponovila da je Hrvatska jedna od rijetkih zemalja u okružju s institutom pravobranitelja za osobe s invaliditetom, a da je pravobraniteljica osoba koja prepoznaje dobro probleme osoba s invaliditetom te da će HDZ svakako podržati Izvješće.

Klub zastupnika HNS-a i HSU-a; u ime klubova Danica Hursa

Hursa je rekla da se radi o vrlo opsežnom i cjelovitom Izvješću, naizgled čak prevelikom i predetaljnom. Izvješće, rekla je dalje, daje uvid u rad pravobraniteljice, financijskom poslovanju ureda, sastavu ureda, ujedno kritizirajući što posao zamjenice

pravobraniteljice nije dobila jedna slijepa osoba, diplomirana pravica, iako je natječaj davao prednost osobama s invaliditetom. Hursa se dalje osvrće na kršenja prava osoba s invaliditetom, a što iščitava iz Izvješća, posebno ističući kršenja prava na zapošljavanje, prava na pristup institucijama za socijalnu skrb, mirovinska prava i tome slično. Hursa završno kaže da će zastupnici HNS-a i HSU-a podržati Izvješće.

U pojedinačnoj raspravi su sudjelovali: **Stjepan Kundić (HDZ); Boris Kunst (HDZ); dr.sc. Romana Jerković (SDP); mr.sc. Tatjana Šimac-Bonačić (SDP); Gordana Sobol (SDP); Đurđica Sumrak (HDZ); dr.sc. Mirela Holy (SDP); Karmela Caparin (HDZ) te dr.sc Gvozden Srećko Flego (SDP).**

O Izvješću će se glasovati kada se za to steknu uvjeti.

S. Šurina; V. Goldberger

Izvješća Hrvatskoga sabora tjedni pregled

Impresum:

Izdavač: Služba za odnose s javnošću Hrvatskoga sabora

Voditeljica Službe i odgovorna urednica: Ružica Šimunović

Redakcija: Ana Favro (novinarka), Vanja Goldberger (novinar; grafičko-tehnička obrada), Mirjana Kozar (novinarka), Đurđica Krmpotić (novinarka), Marta Micek (lektorica), Majda Petrović (priprema podataka), Jasenka Šarlija (novinarka), Sanja Šurina (novinarka)

Adresa redakcije: 10000 Zagreb, Trg Sv. Marka 6

Telefon: 01/4569 722

Telefaks: 01/6303 018

Internet adresa: <http://www.sabor.hr>

E-mail: sabor@sabor.hr